

**WEWNĄTRZSKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

**IV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
IM. H. SIENKIEWICZA
W CZĘSTOCHOWIE**

„KU DOROSŁOŚCI”

PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r., poz. 532).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001 r. nr 61 poz. 624, z późn. zm.)

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
 - 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
 - 3) prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia kariery zawodowej;
 - 4) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
 - 5) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
 - 6) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. W przypadku braku doradcy zawodowego w szkole lub placówce, dyrektor szkoły lub placówki wyznacza nauczyciela, wychowawcę grupy wychowawczej lub specjalistę planującego i realizującego zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Założenia programu:

Wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje działania podejmowane przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami /Radą Pedagogiczną/. Ma charakter planowych działań.

Cele szkolnego doradztwa zawodowego:

- Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Pomoc nauczycielom w realizacji w ramach lekcji przedmiotowych, tematów związanych z wyborem zawodu.
- Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów.
- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje.
- Pomoc uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych
- Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
- Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia pracy zawodowej.
- Kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.
- Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej szkoły.
- Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie: tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły oraz realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej zgodnie z programem wychowawczym szkoły.
- Wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (Internet, CD, wideo).
- Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa.
- Monitorowanie losów absolwentów.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie siebie,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych, poznawanie zawodów,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowymi międzynarodowym rynku pracy,
- indywidualną pracę z uczniami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej,
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów,
- pomoc w poszerzaniu wiedzy ogólnej i budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole,
- określanie zgodności predyspozycji uczniów z realizowanym kierunkiem kształcenia,
- wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie poza oświatowym,
- poruszanie się na rynku pracy (poszukiwanie i utrzymywanie pracy oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, mobilność zawodowa, ograniczenia zdrowotne),
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie,
- udzielanie informacji dotyczącej wpływu rynku pracy na planowanie kariery, obejmujące: zapotrzebowanie na pracowników w różnych branżach w ostatnich latach, cechy dobrego pracownika oczekiwane przez pracodawców,
- kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy,
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach wyższych, szkołach policealnych lub w systemie kształcenia ustawicznego.

Opis programu

Program doradztwa zawodowego w IV LO im. H. Sienkiewicza w Częstochowie realizowany jest poprzez zajęcia przeznaczone dla poszczególnych klas:

Klasy pierwsze: Jaki jestem?

Celem jest stworzenie uczniom warunków do lepszego poznania siebie i odpowiedzi m.in. na pytania:

- Co najbardziej lubię robić?
- Co mnie naprawdę pasjonuje?
- W jakich sytuacjach mam najwięcej energii?
- W jakich dziedzinach życia czuję się najlepiej?
- Jakie miejsce zajmuję w grupie?
- Jakie są moje mocne i słabe strony?
- Jak radzić sobie ze stresem?

Klasy drugie: Kim będę?

Celem jest uzyskanie przez uczniów odpowiedzi na pytania:

- W jakich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego widzę siebie w przyszłości?
- Jaki zawód uważam za najbardziej interesujący?
- Co według mnie znaczy interesująca praca? Jakie warunki musi spełniać taka praca?
- Czy znasz najbardziej popularne zawody oraz te, które są mało znane?
- Jakie jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy?

Klasy trzecie: Co zrobię?

Uczniowie powinni znaleźć odpowiedzi m.in. na pytania:

- Czy będę kontynuować naukę po ukończeniu szkoły?
- Jaką wybrać uczelnię, szkołę policealną?
- A może założę własną firmę?
- Może potrzebuję specjalistycznej wiedzy?
- Czy nie warto ujrzyć siebie za rok na jakimś kursie?
- Gdzie mogę uzyskać pomoc?
- Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?

IV LO im. H. Sienkiewicza w Częstochowie współpracuje z Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Częstochowie w zakresie badań predyspozycji zawodowych uczniów. Chętni uczniowie mogą również skorzystać z indywidualnych spotkań dotyczących doradztwa zawodowego z doradcami zawodowymi pracującymi na rzecz naszej szkoły.

Formy/ grupowe, zbiorowe, indywidualne/ adresowane do uczniów, rodziców i nauczycieli:

- zajęcia warsztatowe,
- lekcje wychowawcze/ prezentacje i prelekcje/,
- rozmowy doradcze,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- udział w dniach otwartych na wyższych uczelniach,
- praca z Internetem,
- praca z Informatorami: o zawodach, o szkolnictwie wyższym, o rynku pracy.
- udostępnianie literatury z zakresu orientacji zawodowej, poradnictwa zawodowego.

Metody i techniki pracy:

Program realizowany będzie głównie technikami metodami innowacyjnymi:

- praca w małych grupach,
- ćwiczenia, gry,
- drama – symulacja ról,
- technika pracy w parach (przedyskutowanie w parach zagadnienia),
- mini - wykład,
- pogadanka,
- dyskusja,
- metoda „burzy mózgów”,
- technika zdań niedokończonych,
- metoda sytuacyjna /analizy przypadków/.

Działania w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa realizowane będą w obszarach
1 – 5 / tab./

Opis poszczególnych działań w zakresie realizacji programu WSDZ

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Diagnozowanie potrzeb uczniów	Ankietowanie planów edukacyjnych uczniów, wywiad, analiza dokumentów np. orzeczeń	Przeprowadzenie ankiety, wywiadu, utworzenie ewidencji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przewlekle chorych	Wychowawcy klas, koordynator, pracownicy CIZ	Klasa I-III w ciągu całego roku.
Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji	Opracowanie informacji edukacyjnych i zawodowych, praca zespołu ds. WSDZ	Utworzenie bazy danych o szkołach wyższych, policealnych.	Bibliotekarz, nauczyciele informatyki, przedsiębiorczości, koordynator, pracownicy CIZ	Wrzesień, październik, aktualizacja i gromadzenie informacji cały rok na bieżąco.
Obszar 3. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Rozwijanie kompetencji istotnych dla	1. Poznawanie siebie: swoich mocnych stron, umiejętności/	1. Cykl godzin wychowawczych,	Wychowawcy klas, koordynator, pracownicy CIZ	Klasa I-III w ciągu całego roku wg

aktywności zawodowej	<p>uzdolnień, temperamentu.</p> <p>2. Określenie osobowości zawodowej.</p> <p>3. Poznanie swoich zainteresowań.</p>	<p>2. Zajęcia warsztatowe mające na celu poznanie swoich mocnych i słabych stron,</p> <p>3. Zajęcia integracyjne</p> <p>4. Kwestionariusze dotyczące umiejętności, temperamentu, zainteresowań,</p> <p>5. Zajęcia z komunikacji interpersonalnej,</p> <p>6. Punkt konsultacyjny dla uczniów prowadzone przez pracowników CIZ.</p>		zapotrzebowania
Wiedza o zawodach i rynku pracy	<p>1. Zdobywanie wiedzy o zawodach.</p> <p>2. Uzyskanie informacji dot. możliwości dalszego kształcenia (oferty uczelni wyższych,, szkół policealnych, kursów kwalifikacyjnych)</p>	<p>1. Cykl godzin wychowawczych,</p> <p>2. Udostępnianie informatorów o uczelniach wyższych, policealnych,</p> <p>3. Ulotki, broszury informacyjne, informacje na stronach internetowych (również na stronie CIZ),</p> <p>4. W ramach przedmiotów związanych z przedsiębiorczością promowanie</p>	Wychowawcy klas, bibliotekarz, nauczyciele informatyki, przedsiębiorczości, koordynator, pracownicy CIZ	Klasa I-III w ciągu całego roku wg zapotrzebowania

		<p>zainteresowań, umiejętności, twórczej postawy uczniów.</p> <p>5. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów /zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w szkole/,</p> <p>6. Tworzenie bazy danych o pracy i kształceniu w UE,</p> <p>7. Punkt konsultacyjne dla uczniów prowadzone przez pracowników CIZ.</p>		
Planowanie kariery zawodowej	<p>1. Ćwiczenie umiejętności podejmowania decyzji.</p> <p>2. Ćwiczenie umiejętności wyznaczania planów i celów.</p> <p>Podejmowanie decyzji.</p>	<p>1. Zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych,</p> <p>2. Udział w imprezach organizowanych przez uczelnie wyższe, szkoły policealne</p> <p>3. Warsztaty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozmowy kwalifikacyjnej – autoprezentacji, • radzenia sobie w sytuacjach trudnych – 	Wychowawcy klas, koordynator, pracownicy CIZ	Klasy III w ciągu całego roku

		<p>stres,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczeń zdrowotnych, <p>4. Punkt konsultacyjny dla uczniów prowadzone przez pracowników CIZ.</p>		
Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Koordinacja	Planowanie i współpraca	Tworzenie harmonogramu działań doradczych.	koordynator, pracownicy CIZ	Cały rok kl. I-III wg zapotrzebowania
Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Współpraca z RP	Konsultacje	Punkty konsultacyjne, grupy wsparcia	koordynator, pracownicy CIZ	Cały rok wg zapotrzebowania

Zakładane rezultaty:

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego stwarza uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej - poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

Ewaluacja

Oceny efektów realizacji WSDZ, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez osoby odpowiedzialne za poszczególne elementy programu, dokonuje się w trakcie posiedzeń plenarnych RP.

Podstawą do formułowania ocen będą narzędzia stosowane w ramach ewaluacji pracy szkoły, czyli: ankieta, obserwacja, dokumentacja, wnioski ze spotkań Rady Pedagogicznej, analiza danych zgromadzonych w szkole oraz instytucjach współpracujących ze szkołą.

Zostanie przeprowadzona ewaluacja procesu, która ma za zadanie sprawdzić, czy udało się zrealizować zakładany program działań i dokumentuje co wydarzyło się w procesie realizacji programu.

Procedura ewaluacji wewnętrznej

Cele: sprawdzenie czy w szkole została utworzona baza danych dotyczących doradztwa edukacyjno – zawodowego oraz czy nauczyciele wykorzystują ją w pracy z uczniami

Kryteria:

- W szkole w jednym pomieszczeniu zostały zgromadzone materiały dotyczące doradztwa edukacyjno – zawodowego,
- Istnieje ewidencja zasobów oraz procedura ich udostępniania,
- Nauczyciele korzystają ze zgromadzonych w szkole zasobów prowadząc zajęcia z uczniami.

Metody zbierania danych (wzory narzędzi):

- Kontrola ewidencji zgromadzonych materiałów i procedury ich udostępniania - kwestionariusz z pytaniami kontrolnymi,
- Ankieta skierowana do nauczycieli – kwestionariusz ankiety

Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji:

Pracownicy wyznaczeni przez dyrektora szkoły

Sposób prezentacji wyników badań efektów pracy doradczej:

Raport z przeprowadzonej ewaluacji zostanie przedstawiony nauczycielom na posiedzeniu rady pedagogicznej.